

MESTO MLADIH

Domala vse, kar bi utegnili zanimati nadobudnega devetošolca, dijaka ali študenta, je mogoče najti na portalu www.mesto-mladih.si. Tu so informacije o pomembnih dogodkih, datumih, izobraževalnih ustanovah, pogojih za vpis, o stanju prijav, štipendijah, zaposlitvenih možnostih, neformalnem izobraževanju, nastanitvi in študentskih prevozi, razni nasveti; dostopna so nekatera gradiva, zapiski

itn. Med drugim je tu najti tudi zanimive predstavitve več deset poklicev, večinoma v obliki videoposnetkov, kjer o svojih izkušnjah in poklicni poti govorijo ljudje iz realnega življenja.

KARIERNI SEJEM ZA MARIBOR IN OKOLICO

Poleg ljubljanske Informativne je danes, 27. januarja, v Mariboru Karierni sejem – sejem poklicev in izobraževanja, kjer je na enem mestu omogočilo pregled izobraževalnih programov, ki jih v Mariboru, Rušah in Slovenski Bistrici ponujajo srednje šole in univerza, tem pa se pridružujejo še podjetja, ki v mladih vidijo potencial, in tamkajšnja enota zavoda za zaposlovanje.

ZAGRETE ZA POLAGANJE PLOŠČIC

Posebne vrste brezplačno delavnico, ki v nekem smislu tudi usposablja za deficitarne poklice, izvajajo v – Bauhausu. Tehnični trgovec sicer ne nagovarja mladih, ki iščejo svojo poklicno pot, ampak polnoletne, najstarejša je štela 67 let, take, ki živijo same ali skupaj s partnerjem, pa ta bodisi nima časa bodisi ne zna poprijeti za tipična moška opravila.

Odziv je neverjeten, razpisana mesta so hitro zapolnjena. Posebej zagrete so gospe za polaganje ploščic in laminata ter vinilnega parketa. Učijo se tudi vrtnarja, barvanja sten, name-

ščanja pip, polaganja tapet, odstranjevanja plesni, skozi leto pa se bo nabor učnih tem sezonsko širil. Kandidatke so si za prihodnje delavnice zaželele še pouk vrtnarjenja, vsakovrstnih opravil v zvezi z elektriko, pa tudi betoniranja, zidanja podpornih zidov itd. Nemara je razlog za veliko zanimanje tudi, podobno kot v Nemčiji, pomanjkanje obrtnikov ali dolgotrajno čakanje nanje, vsekakor pa je dobrodošel prirhanek v gospodinjstvu.

»ŠTUDIJE JE POT, IN NE CILJ«

To je sporočilo, ki ga pošiljajo ustvarjalci 2. Nefiksovega Kariernega dneva, ki bo prihodnji četrtek, 2. februarja, na več kot petdesetih slovenskih srednjih šolah, v kariernih središčih in ljudskih univerzah. Udeleženci bodo na njem razširili poglede na izbiro študija in razmislili o poklicnih prihodnosti. Dijaki bodo poklice, ki danes sploh še ne obstajajo, nekoliko opravljali.

TOP SLOVENIJA**SPLETNI PROGRAMER (M/Ž)****Zaposlovalec: Infomedia**

- Pričakovana znanja: odlično znanje C# jezika, poznavanje spletnih tehnologij (HTML, CSS), izkušnje z razvojem aplikacij ASP.NET in WebAPI, dobro poznavanje javascripta (zaželeno AngularJS) ...
- Zaposlitev: za poln delovni čas, trimesečno poskusno delo. Kraj dela Novo mesto.
- Prijave do 16. februarja. Več www.mojazaposlitev.si.

LOGOPED III (M/Ž)**Zaposlovalec: Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca Nova Gorica**

- Zahtevana izobrazba: visokošolska 2. stopnje, visokošolska univerzitetna.
- Zaposlitev: za nedoločen čas, štirimesečno poskusno delo. Kraj dela Šempeter pri Gorici.
- Prijave do 1. februarja. Več na www.ess.gov.si. Zavod RS za zaposlovanje ne odgovarja za morebitne napake, nastale pri tej objavi.

KOMERCIALIST (M/Ž)**Zaposlovalec: Plinarna Maribor**

- Zahtevana izobrazba: VI. stopnja ekonomske ali tehnične smeri, poznavanje programa SAP je prednost, aktivno znanje angleškega in/ali nemškega jezika, dve leti delovnih izkušenj.
- Zaposlitev: za nedoločen čas s poskusno dobo štirih mesecev. Kraj dela Maribor.
- Prijave do 5. februarja. Več na www.mojazaposlitev.si.

QA INŽENIR (M/Ž)**Zaposlovalec: RLS**

- Pričakovana izobrazba: VI. ali VII. stopnja računalništva, elektro ali druge ustrezne smeri, dobro obvladovanje vsaj enega objektno orientiranega jezika: Python, Delphi, C++, vsaj tri leta izkušenj z objektnim programiranjem.
- Zaposlitev: za nedoločen čas s šestmesečno poskusno dobo. Kraj dela Komenda.
- Prijave do 15. februarja. Več na www.mojdelo.com.

KONTROLOR (M/Ž)**Zaposlovalec: Rodex**

- Zahtevana izobrazba: V. stopnja tehnične usmeritve, strojna smer (mehatronik), tri leta delovnih izkušenj na podobnih delih.
- Zaposlitev: za nedoločen čas po poskusni delovni dobi. Kraj dela Kranj.
- Prijave do 10. februarja. Več www.mojazaposlitev.si.

Prihodnjik v Karieri in delu

Kako izbrati smer študija, če nekoga zanimajo poklici, za katere je na trgu dela že zdaj preveč kadrov? Kateri so najbolj iskani poklici, kako se temu prilagajajo fakultete. Ali ženska v tehničnem poklicu res sodi »kvečjemu v pisarno«? Vprašanja in predloge o vsebinah, ki bi si jih želeli prebrati na teh straneh, nam lahko pošljete na kariera@delo.si.

Pomembno je spoznati možnosti

ANDREJA GLAVAČ, TRENERKA ZA VEDENJSKI PROFIL *Pred odločanjem za šolanje in izbiro poklica – Starši in otroci si niso vedno podobni***ALEŠ STERGAR**

Ljubljanski sejem Informativa je idealna priložnost za mlade, ki izbirajo poklice, šole, študij, saj bodo predstavljeni na enem mestu, o poklicih in usmeritvah se bo moč tudi pogovoriti. Samo »sejemsko« dogajanje spremlja širok nabor strokovnih predavanj, približe bo moč spoznati poklice, šolanje, pogoje za vpis in način vpisa. Na enem mestu bo ogromno koristnih informacij za starše in otroke, ki jih ta hip potrebujejo, saj bodo februarja informativni dnevi, marca in aprila pa vpisi.

Na spletni strani zavoda za zaposlovanje (http://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev) so vsi poklici, šolanje zanje in zahteve natančno opisane. Na isti spletni strani so navedeni tudi vsi karierni centri. Andreja Glavač, ki bo kot certificirana trenerka za vedenjski profil Persolog na Informativi predavala o tem, kam naj se otroci vpišejo, da bi čim bolj izkoristili svoj potencial, želi doseči, da bi otroci (in njihovi starši) prepoznali svoje prednosti, kaj jih motivira, česa jih je strah ... »Morda se sliši zapleteno, a osnovne vedenjske profile predstavim na zelo preprost, prijeten in deloma tudi zabaven način z barvami, asociacijami, filmčki.« Glavačeva želi, da bi se zavedali, da sta drugačnost prednost in vrednost. Da se tudi starši zavedo, da so otroci lahko drugačni od njih, da imajo prednosti na drugih področjih. »Samo če (s)poznamo sebe, si lahko poiščemo okolje, poklic ali delovno mesto, na katerem bodo naše prednosti prišle do izraza. Z vedenjskim profilom Persolog prepoznamo osebnostne lastnosti posameznika, na podlagi katerih mu svetujemo, kateri poklici so zanj najustrežnejši. Pri mladih ozaveštimo določene stvari in naredimo zožanje, usmeritev. V posameznem poklicu so lahko

uspešni tudi drugi profili, samo verjetnost je manjša.«

Ali se da z otroki sredi pubertete, ob koncu osnovne šole, s kakšnimi metodami vsaj okvirno določiti, kateri poklic bi bil za njih najbolj primeren?

Vedenjski profili Persolog so v bistvu psihometrični testi. Nere gre za psihanalizo, temveč za psihometrične teste, ki pokažejo način vedenja posameznika v določenih situacijah, neke osebnostne lastnosti, na podlagi katerih se vidi, ali je nekdo primeren za kak poklic. Nekateri otroci poklic izberejo vnaprej in dvomijo o svoji izbiri in bi se radi prepričali, nekateri starši pa želijo videti, v katero smer bi lahko šel razvoj otroka. Na trgu so različni pristopi, za mlajše otroke so lahko zelo primerni testi interesnega področja, ki pokažejo, kaj otroka zanima, ali je otrok bolj umetniško usmerjen, morda podjetniško, praktično, družbeno, raziskovalno ali metodično. Tako pridemo bolj do usmeritve kot pa do točno določenega poklica. Gre za širši nabor poklicev, ki bi bil primeren glede na osebnostne lastnosti. Najpomembnejše se mi zdi, da potem otroci poklice spoznajo. Včasih otrok pove nek poklic, potem pa vidim, da si sploh ne predstavlja, za kakšen poklic oziroma delo gre.

Kar je dandanašnji še bolj aktualno, ko se pojavljajo novi poklici iz dneva v dan?

Zdaj smo v času, ko bodo čez desetletje ali dve tu poklici, ki jih zdaj še ni. Zaradi tako hitrega razvoja bodo morale biti sedanje generacije osnovnošolcev pripravljene na karierne premike. Tudi če si bodo izbrali neko smer in prišli do nekega poklica, bosta kasneje potrebna dodatno izobraževanje in spreminjanje.

Se lahko to že kaže pri štirinajstih, petnajstih letih? Tisti, ki računajo na nadaljevanje šolanja,

se verjetno vpišejo gimnazijo, kar vsaj po našem modelu podaljša čas za razmislek in otrok v tem času dozoriti ter pridobi širše osnovno znanje?

Ob osnovni usmeritvi pa se že lahko vidi, za kaj je posameznik bolj primeren. Pri Persologu imamo štiri osnovne vedenjske profile. Če kdo reče, da bi bil za odnose z javnostmi, naredimo najprej psihometrični test in potem pogledamo njegove dispozicijske lastnosti. Piarovec mora biti spontan, iznajdljiv, javni nastopi, intervjuji mu morajo biti zelo blizu, do ljudi mora biti pozitivno razpoložen. To so Persologovi iniciativni vedenjski profili, po katerih se vidi, ali je posameznik primeren, ali ima dobro podlago za nek poklic.

Pri mladih torej poskušate prepoznati, svetovati v osnovnih smereh. Če je kdo primeren za mizarja, mora biti verjetno ustvarjalen in imeti ročne spretnosti?

Za mizarja je zelo primeren korekten vedenjski profil, to so naravni izboljševalci, tudi umetniki. Odvisno je tudi od tega, na katerem področju bi rad delal – bi imel svoje podjetje, če je močan v vodenju, reševanju problemov, ali če bo sam prodajal. Nekateri že jasno povejo in potem njihove želje preverjamo. Drugi pa so čisto izgubljeni in jih usmerimo, in to ne v panogo, ampak izhajamo iz njegovega profila, znotraj katerega je še širok spekter poklicev. Lahko je otrok primeren za delo z ljudmi, skrb za ljudi, potem pa širše gledamo za poklice – medicinska sestra, socialni delavec, družinski zdravnik, po teh lastnostih gledamo.

Kaj je v takem primeru primernejša izbira, srednja zdravstvena šola ali gimnazija? Je ta preskok iz zdravstvene šole na fakulteto izvedljiv?

Šolski sistem je druga zgodba. Nekaj so interesi in osebnostne

«**Psihometrično testiranje pokaže potencial, določene osebnostne lastnosti oziroma vedenje v določenih situacijah.**»

lastnosti in dejstvo, kje se vidijo, prepoznajo. In skrb, katero šolo izbrati, bo dovolj točk za vpis za poklic, ki bi ga opravljal. Pri vprašanju, ali je za otroka boljša gimnazija ali na primer srednja oblikovna šola, raziščemo detajle. Ker delamo individualno, lahko povprašamo ljudi, ki se čisto konkretno s tem ukvarjajo. Če svetujemo gimnazijo, je to ponavadi z dodatkom, da kaže že v drugem letniku poiskati delavnice, umetniške, oblikovne tečaje.

Kje je moč dobiti take informacije? So svetovalne službe po šolah dovolj usposobljene? Vsaj pred desetletji so bili odgovori v različnih anketah mlo rečeno vprašljivi!

Mislím, da smo imeli vsi takšne izkušnje. Tudi zato se sama spuščam na to področje, da morda vsaj kakšnemu otroku odpremo še kakšna druga vrata, da staršem svetujemo, naj spoznajo poklice, naj jih peljejo do koga, ki to dela, morda v svoje podjetje. Ker se poklici pogosto idealizirajo. Otroci po televiziji vidijo dr. Housa, pa imajo drugačno predstavo o zdravnikih. Informacije so res pomembne, in Informativa bo idealen skupek informacij, vse se lahko vpraša, izve na predavanjih. To je res vse na enem mestu. V šolah pa je po mojih izkušnjah, ki jih ni veliko, različno od šole do šole ter odvisno od svetovalnih služb. Nekateri precej vabijo

Družina, posel, družbena odgovornost z roko v roki

MINICITY *Miha Culiberg: Otroci pri nas lahko spoznajo stvari, ki smo se jih mi kot otroci še naučili doma***MILKA BIZOVIČAR**

Otroci ponavadi ne vedo, kaj bi bili po poklicu; želijo si postati tisto, kar sta oči in mami. Miha Culiberg jih ima štiri, zato je ideja, ki sta jo oblikovala z ženo Jasno, logična – ko jo človek dobi. Skupaj s poslovnimi partnerji sta pred dvema letoma ustvarila kreativno mesto poklicev, kjer otroci med tretjim in 11. letom starosti lahko spoznavajo in preizkušajo približno 60 poklicev na tisoč kvadratnih metrov površine v ljubljanskem BTC. Preden se je lotil uresničitve podjetniške ideje – ki sicer izhaja iz Beograda, s poslovnimi partnerji pa so jo odkupili in nadgradili –, je delal v več velikih družbah, a kot pravniku mu ni uspelo doseči položajev v bolj poslovnem svetu. Ko bi za podjetje iz tujine moral na delovno mesto v Srbijo, sta se z ženo odločila, da je to priložnost za lasten posel. »Povezujemo se

s podjetji, ki omogočajo predstavitve poklicev, ki poteka pod vodstvom naših usposobljenih animatorjev.« je opisal Culiberg. Otroci – v dopoldanskem času so to predvsem šolske skupine iz vse Slovenije, popoldne pa individualni obiskovalci v spremstvu staršev – z mentorji obiskujejo prostor za prostor in tako poskusijo pleskati, spoznajo delo frizerke, bančnega uslužbenca, peka, blagajničarke, zobozdravnika, zidarja ... Pripomočki, od tekočega traka in POS-terminala v trgovini naprej, delujejo, »otroci tu spoznajo stvari, ki smo se jih mi kot otroci naučili doma. Spoznajo denimo poklic vodovodarja, delajo poskuse z vodo, dobijo informacije o vodovodu, o tem, kako voda priteče v pipo,« je dejal direktor Minicityja in poudaril, da tovrstnih izkušenj, posebej v mestih, zdaj pogosto ne morejo več dobiti. »V program, ki je usklajen s šolskimi kurikuli, da se pri nas

otroci naučijo stvari, ki se jih v šoli ne, poskušamo uvesti tudi bolj specifična znanja, ki še včeraj niso bila tako zelo pomembna.« je dejal sogovornik in izpostavil javno nastopanje ter poslovođenje. »V povprečju vsak dan dela deset animatorjev, skupaj jih imamo 37, večinoma študentov višjih letnikov pedagoške fakultete, fakultete za šport ... Tisti, ki se posebej izkažejo, jih poskušamo tudi zaposliti, v podjetju zdaj dela osem ljudi,« je opisal Culiberg in dodal, da z ženo vključujeta tudi svoje otroke. Za zdaj predvsem desetletno hčer, ki na primer gostom predstavlja ponudbo in se s tem uči nastopanja. Načrti? Poti za širitev v tujino so že napeljane, predvsem pa hočejo storitev, seveda omejeno, ponuditi tudi na terenu. »V dveh letih bi radi postali prva izbira pri ponudbi varstvene animacije – iz katere se otroci vrnejo z novim znanjem,« je razkril sogovornik.

Miha Culiberg pri izobraževanju najmlajših o poklicih računa tudi na sodelovanje z državo. FOTO LEON VIDIC

ZMAGOVALNI GORIŠKI MAČEK MURI

spletna tržnica, MB3 posredniška trgovina, Chewonme nastavek za svinčnik za okusom, Morje tematski izleti za otroke; še dve ideji: dozirniki za zobno pasto in stojalo za sušenje dežnikov.

Med osmimi ekipami je na novogoriški tridnevni intenzivni delavnici Startup izizzv za razvoj inovativnih idej v poslovni model »zmagala« skupina domačih gimnazij Maček Muri z idejo o skupnem prevozu otrok iz primestnih krajev na obšolske dejavnosti.

Ekipa Čupakabra ponuja aplikacijo za prepoznavnost glasbenikov, Solatnik.si je domača

ŠTIPENDIJE ZA DEFICITARNE POKLICE

Javni študentski, razvojni, invalidski in preživninski sklad je včeraj objavil nov razpis za pridobitev študentskega za deficitarne poklice. Po novem bodo študentje za deficitarne poklice lahko prejeli tudi tesarji, slaščičarji, tapetniki, mehatroniki operaterji in instalaterji strojnih instalacij. Na seznamu je sedaj 20 deficitarne poklice v štirje dvojezični programi.

RYANAIR IŠČE KABINSKO OSEBJE

Irski nizkocenovni letalski prevoznik bo 10. februarja stevardese in stevarde po predhodni prijavi kandidatov iskal tudi v Ljubljani. Izbrani polnoletni mobilni, zdravi, v dobri fizični kondiciji, poštenti (brez kriminalnih kartotek), angleško govoreči in pisnemi državljani EU, visoki med 1,57 in 1,88 metra, ki so sposobni preplavati 20 (z besedo dvajset) metrov, se bodo lahko

udeležili 6-tedenskega tečaja, ki pa ni brezplačen. Olajševalna okoliščina: tečajniko lahko kandidati odplačajo tudi kasneje, ob zaposlitvi. Če jo bodo dobili, seveda.

USPOSABLJANJE V TUJNI ERASMUS+ je predlani omogočil študij, usposabljanje, delo in prostovoljstvo v tujini 678.000 Evropejкам in Evropejcem, največ doslej. EU je v več kot 19.600 projektov vložila 2,1 milijarde evrov.

(NE)DIGITALNI ŠEFI Več kot tretjina Američanov bi raje videla, da bi njihovo delo ocenjevali računalniški programi in ne šefi. Sploh bi šefi kar zamenjali za softverske robote. Argument: bolj jim je mogoče zaupati.

Napaka pri izbiri šolanja ni usodna

DRUGO MNENJE Mladi morajo biti samoiniciativni, kdaj morajo tudi v slepo ulico, da potem najdejo izhod

sami vidijo otroka v nečem, kar ga ne zanima, vodi v katastrofo za otroka. Drži. Pogosto so starši po vedenjskem profilu precej drugačni kot otroci – in tem ustrezajo drugačni poklici. A ko starši iščejo primernega za otroka, izhajajo iz sebe. To jim toplo položim na srce – včasih celo uro razlagam, kako otrok funkcionira, kakšno okolje ima otrok rad.

Če staršem to pove nekdo od zunaj, to prej spoznajo. Pogosto slišim, aha, zdaj vem, zakaj se moj otrok ne izpostavlja, niti pri športu, pa tako je dober, a noče biti vodja. Ker je vedenjski profil, ki sodeluje, je ekipni igralec, noče izstopati, ker so mu pomembnejši dobri odnosi, sodelovanje. In potem se starši pomirijo in dodajo, ja, pa rekel je, da bi bil vzgojitelj. Kar bi bilo s takšno podlago idealno.

Zdaj imamo tudi različne vrste gimnazij, športne, umetniške, ekonomske, strokovne. Zdi pa se, da so tisti, ki so dobri dijaki, tudi dobri v svoji usmeritvi. V podjetjih mi večkrat rečejo, ja, ta je pa športnik, je zelo zagnan, prodoren. Verjetno je to posledica discipline, ki je potrebna v športu in se jo prenese na delo.

Pri odločitvi med gimnazijo in strokovno šolo je odločitev pogosto težka. Narediti strokovno šolo in potem dodatno s petim letnikom še splošno maturo kot pogojem za nadaljnji študij? To je res težka odločitev. To se morajo na koncu skupaj odločiti starši in otrok. Pogost problem je, da so tisti, ki nadpovprečno izstopajo pri določenem predmetu, pri drugih pogosto slabši in potem ne morejo zbrati dovolj točk za vpis, da bi razvijali svoj največji talent. Kar je škoda. Tako zagato pri Persologu prikazemo s sliko, ko ribi, slonu, verveci, orlu naložiš, da pridejo na vrh drevesa. In da je pravično, imajo vsi enako nalogo. Pa je to res pravično? Ptič bo poletel, verveca splezala, kaj pa riba? Ko se položaj spremeni in pride poplava, se prednosti spremenijo. Ima pa naša prednost. Za to pa naš šolski sistem še ni dovolj prilagodljiv. Ko gledaš ameriški film, zadošča, da dobro igraš košarko! Športniki so zelo protežirani v ameriških filmih. V resnici pa je položaj drugačen. Priznam, da našega izobraževalnega sistema ne poznam dovolj, vem pa, da štejejo točke in izbirajo šole oziroma univerze, kamor se lahko pridejo. Kar je zelo stresno.

zunanje predavateljce, druge šole imajo v nižjih razredih testiranja za nadarjene učence. Je pa verjetno prepuščeno odločitev na šoli. Včasih so bila testiranja na državni ravni, zdaj pa po mojem vedenju tega ni.

So le preverjanja znanja? Kar je drugo področje. Persologovo psihometrično testiranje pokaže potencial, določene osebnostne lastnosti oziroma vedenje v določenih situacijah. Če ne opravljaš poklica, ki je primeren za tvoje osebnostne lastnosti, ti odteka energija, kar pomeni stres. Poznam ljudi, ki odlično poznajo svoje prednosti in jih odlično uporabljajo, nekaterim pa je to kar samoumevno. A ne delajo tako vsi.

Starši pri poklicnem usmerjanju lahko naredijo veliko škodo. Če so široki in dopuščajo različne možnosti, je to odlično. Če pa

BOŽENA KRIZNIK

»Slišal sem in sem pozabil. Videl sem in sem si zapomnil. Naredil sem in znam.« Ta kitajski pregovor je vodilo Hiše eksperimentov, ki, stisnjena na 500 kvadratnih metrih na Trubarjevi v Ljubljani, že 20 let buri domišljijo obiskovalcev. Večinoma so to mladi, čeprav, kot pravi ustanovitelj in vodja Miha Kos, ni namenjena samo mladim, ampak celotni populaciji, vseživljenjskemu učenju. Tu lahko obiskovalec, mlad ali star, izbira med kopico raznolikih dejavnosti, eksperimenti so le del ponudbe. V živo preizkuša svoje sive celice, se spoznava z znanostjo, pa tudi ugotavlja, v katero interesno smer ga vleče njegov notranji kompas. Kaj lahko da taka ustanova mladim pred zahtevno izbiro šole, poklica? »Veliko. A bi lahko še bistveno več, če bi imeli materialne in kadrovske zmogljivosti, kakršne imajo podobne ustanove v mestih po Evropi,« potarna Kos. Pri tem ima v mislih sistemsko financiranje in ne zgolj sponzorstev, evropskih in državnih projektov ter vstopnin. Hiša eksperimentov ponuja prek dvajset dejavnosti, vendar iz omenjenih razlogov bolj ko ne pilotno. »Začeli smo kot kaplja v morje, zdaj smo kot skodelica v morje, lahko pa bi bili reka v morje.«

Odpirajo svet, širijo obzorja Pomenek z Miho Kosom človeku kaj hitro odpre oči: dejavnost njegove hiše ni namenjena temu, da bo mladega človeka usmerila na posamezno področje, v ozko specializacijo, primerno za njegove sposobnosti, veščine in interese, ne bo ga učila, kako naj začrti poklicno pot za prihodnjih 30 in več let. Nasprotno, odpirala mu bo svet, širila obzorje, ga navduševala, da se bo učil sam. Spodbujala bo

njegovo radovednost in ustvarjalnost, saj je to dvoje nujen pogoj za inovativnost, za podjetništvo. Iz tega se rodi zdrava demokracija – občutna večina ljudi, ki kritično razmišljajo in aktivno ukrepajo, poudarja Kos. »Želimo pomagati ustvarjati družbo radovednih in odprtih ljudi, ki si upajo priznati napake in vprašati, česar ne vedo, ter se hočejo naučiti, česar ne znajo. Mladih ne navdušujemo le k razmisleku o znanosti, ampak tudi o eksistenčnih vprašanjih. Dopovedati jim je treba, da ni nič narobe, če delajo napake. Iz tega se kvečjemu česa naučijo. Tudi če nekdo napačno izbere svoj poklic, ima vedno možnost početi kaj drugega. To ni usodna odločitev. Mladi ljudje morajo biti radovedni, samoiniciativni, morajo brskati, ne smejo biti zadovoljni s povprečjem, iskati najkrajših poti, ampak morajo kdaj tudi v slepo ulico, da potem znajo priti ven. Življenje je zaporedje problemov, ki jih moraš

» Spodbujanje radovednosti in ustvarjalnosti je pogoj za inovativnost in podjetništvo. Iz tega se rodi zdrava demokracija. »

reševati. Ko opraviš z enim, te čaka drugi. A vsak, še tako težak, ti da novo izkušnjo, orožje, da boš naslednjega laže rešil. Naše pomembno sporočilo je, da moraš uživati v reševanju problemov, da boš užival v življenju.« Če doseže tako osebnostno spremembo pri obiskovalcih, si vodja Hiše eksperimentov šteje kot

Eno od poslanstev Hiše eksperimentov je tudi spodbujanje tehnične kulture. FOTO BLAŽ SAMEC

največji možni uspeh. S tem, pravi, so naredili mnogo več kot s kakršnim koli svetovanjem o poklicih. Je pa med njihovimi dejavnostmi kljub vsemu vrsta takih, ki odgovarjajo na številna vprašanja zvedave mladeži. Recimo, znanstveniki odgovarjajo srednješolcem, zakaj je njihovo delo njihov konjiček. Brez dlake na jeziku jim nanizajo pluse in minuse ter svoje napake v zvezi z izbiro poklica. Razkrijejo, denimo, da v mladosti niso imeli pojma, kaj bi študirali, so se pač lotili študija, zdaj pa delajo povsem nekaj drugega. In so zadovoljni. Mladi ne smejo dobiti sporočila, da tako ali tako ne bodo dobili službe, plače, da je vse brez smisla... Dopovedati jim je treba, da so oni tisti, ki bodo krojili usodo.

Kolikšen delež mladih pa je po izkušnjah Hiše eksperimentov vendarle že vnaprej odločenih, kaj bodo počeli v življenju? »Težko bi ocenil,« pravi Kos. »Menim pa, da tisti, ki je že odločen, ni dovolj odprt in dojemljiv za spremembe. Lepo, da je trden, a mora biti hkrati dovolj elastičen, da bo to svojo trdnost prilagodil, če bo ugotovil, da je nekaj drugega boljše, da ima večje možnosti za uspeh.« Nenazadnje tudi izjemno hitre tehnološke spremembe pokopavajo stare in izrisujejo povsem nove poklice. Kaj pomaga, če otrok izbere poklic, ki ustreza njegovim sposobnostim in ga veseli, če pa ga čez nekaj let ne bo nihče potreboval! Ali Hiša eksperimentov mlade spodbuja, da več razmišljajo o zdaj deficitarne tehničnih poklicih?

Kos: »Seveda – naše delavnice Znanstveni Krneki in Družinjena so točno to. Gojitev timskega dela, spodbujanje tehnične kulture in kvalitetnega preživljanja prostega časa družin.« V knjigi vtisov je sicer tudi kar nekaj starejših obiskovalcev zapisalo: Če bi prišel v Hišo eksperimentov pred 20, 30 leti, bi študiral čisto nekaj drugega. A to, poudarja sogovornik, sploh ni najbolj pomembno. Študij mora usposobiti posameznika, ki se loti nekega problema, da ve, kakšne vire potrebuje – človeške, prostorske, materialne, finančne –, da zna sestaviti ekipo in da postopek spelje do konca. Da se ne ustraši napak, ampak se iz njih uči. Podrobna znanja osvoji na konkretnem delovnem mestu.

Večina bo delala v poklicih, ki jih zdaj še ni

OBETAVNE ZAPOSLOTITVE Največ jih bo v zdravstvu, turizmu, IKT, odpirala se bodo zelena delovna mesta

CVETO PAVLIN

Pri izbiri nadaljnega šolanja oziroma poklicne usmeritve so mladi pogosto v dvomih, za kakšno šolo oziroma poklic naj se odločijo. Tudi zato, ker so gospodarska kriza in potrebe po novih poklicih tudi v Sloveniji močno spremenile razmere na trgu delovne sile. Poleg tega so poklici živa kategorija, ki nastajajo, se spreminjajo in nekateri tudi izumrejo. Za nekatere poklice ni zanimanja, čeprav jih potrebujemo, ker so pogoji dela težki, kot je npr. gradbeništvo.

Po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje (ZRŠZ) delodajalci letos največ povprašujejo po voznikih težkih tovornjakov in vlačilcev, delavcih za preprostega dela v predelovalnih dejavnostih, natakarijih, zidarjih, čistilcih, strežnikih in gospodinjstvih pomočnikih v uradih, hotelih in drugih ustanovah, prodajalcih, varilcih, elektroinštalaterjih, kuharjih, tesarjih, strokovnih sodelavcih za zdravstveno nego, orodjarjih, komercialnih zastopnikih za prodajo ipd. Na ZRŠZ prav tako ugotavljajo, da bodo delodajalci v bližnji priho-

dnosti najpogosteje iskali varilce, voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, delavce za preprostega dela v predelovalnih dejavnostih, orodjarje, prodajalce, zidarje, komercialne zastopnike za prodajo, kuharje, strugarje in čistilce. »Gre za poklice, ki so že dalj časa deficitarni, čeprav delodajalci ves čas povprašujejo po njih. Delavci s temi poklicnimi profili imajo bistveno boljše možnosti za zaposlitev v primerjavi z iskanci v drugih poklicih,« pravijo na ZRŠZ. Kateri poklici pa naj bi postali perspektivni v naslednjih petih

do desetih letih? Na republiškem zavodu za zaposlovanje pričakujejo, da bo v prihodnjih letih največ prostih delovnih mest v zdravstvu, turizmu, gostinstvu, IKT ter v bio- in nanotehnologijah. Več bo tudi t. i. zelenih delovnih mest ter zaposlitev v finančni, zavarovalništvu, socialnem delu in v poklicih, povezanih z zdravjem prebivalstva in trgov nepremičnin. »Dolgoročneje napovedi so bolj splošne. Zdjaj na primer vemo, da bo večina današnjih otrok opravljala poklice, ki jih še ne poznamo. S tem vprašanjem so

se ukvarjali na Univerzi Palo Alto in glede na predvidene trende napovedali potrebo po znanjih in veščinah, kot so sposobnost razumevanja globljega pomena tega, kar je bilo izraženo ali prebrano, socialna inteligentnost, inovativno mišljenje, medkulturne kompetence, sposobnost razumevanja, osmišljanja in obdelave velike količine podatkov, pismenost za nove medije, multidisciplinarnost, sposobnost strateškega razmišljanja, selekcioniranje pomembnih informacij, virtualno sodelovanje in komunikacije.

VPRAŠANJE

Devetošolec še ne ve, kaj bi rad delal v življenju, na gimnazijo ne more. Naj ga poskušam spodbuditi, da se vpiše na tehnično šolo, da bo lažje našel delo?

Strokovnjakinja odgovarja Saša Boštjančić

mama in direktorica portala mojazaposlitve.si

Starši marsikaterega devetošolca oziroma devetošolke se srečujejo z izzivom, kako svojemu otroku najbolje svetovati pri odločitvi za nadaljnje šolanje. Čeprav imamo danes na voljo ogromne količine različnih informacij, je lahko izbira »prave« srednje šole kljub temu svojersten izziv. V tem, na trenutke stresnem položaju, niso samo naši otroci, ki se počasi osamosvajajo in se morajo poleg vsakodnevnih najstniških »težav« soočiti še z odločitvijo, kam in kako naprej po osnovni šoli, temveč tudi starši, ki želimo kar najbolje svetovati svojemu otroku. Če so bile še pred leti med najbolj zaželenimi šolami gimnazije, se že sedmo leto število vpisov nanje počasi, a postopoma zmanjšuje. Vedno več najstnikov se raje kot za gimnazijske programe odloča za srednje strokovno, tehniško ali poklicno izobraževanje.

Za odličnjake je lažje – odločitev lahko preložižo ... Pred prvo večjo odločitvijo, s katero bosta naredila korak naprej

na poti osamosvajanja, sta tudi moja otroka. Kljub temu da smo se o tem doma že veliko pogovarjali, da so jima predstavitev nekaterih šol in poklice pripravili že v osnovni šoli, da sem ju peljala na Center za informiranje in poklicno svetovanje, z njima pregledala interaktivni računalniški program Kam in kako, da sta bila že lani kot osmošolca na informativnih dnevih in obiskala kar nekaj šol, o končni izbiri nadaljnega izobraževanja in prihodnje kariere poti še nista povsem odločena. No, enemu izmed njiju se niti ne sanja, kaj bi izbral, čas do odločitve pa se približuje ...

Kot opažam iz pogovorov z drugimi starši in na podlagi lastnih izkušenj, je bolj preprosto, če je otrok enostavno odličnjak in se odloči za eno izmed gimnazij ter odločitev o tem, kaj želi početi v življenju, preloži še za prihodnja štiri leta. Pred težjo odločitvijo so bodoči dijaki, ki ne dosegajo učnega uspeha za vpis na gimnazije, obenem

pa ne vedo, katero delo bi jih veselilo oziroma kaj bi v življenju sploh radi počeli. Glede na to, da se pri svojem delu vsak dan ukvarjam s tematikami s področja zaposlovanja in da svetujem tudi iskalcem zaposlitve, bi marsikdo pričakoval, da bom točno vedela, kaj staršem in otrokom svetovati v takih primerih. No, spoznala sem, da povsem pravih odgovorov nimam, lahko pa dam zgolj usmeritve, ki bi jih dala tudi svojima otrokoma.

Šola naj razširi obzorja, spodbuja samostojno mišljenje Svetujem jima, da izbereta srednjo šolo, ki si jo resnično želita obiskovati. Naj dajmo poudarek zanimivim programom, prek katerega bi prišla do novih teoretičnih in morda tudi praktičnih znanj, ter bi jima razširil obzorja, naučil samostojnega razmišljanja in reševanja kompleksnejših težav. Naj v prijavo za vpis napišeta ime šole, ki spodbuja znanje in otrokove talente, ki ima učitelje, ki ljubijo svoje delo, spodbudno šolsko okolje, in šolo, ki odpira večje možnosti po želji nadaljevanja študija na želeni fakulteti. Pri končni izbiri pa naj se ne ozirata preveč na to, kakšne so trenutne potrebe po izbranem poklicu na trgu dela, na katerem

zaradi procesov modernizacije in digitalizacije vse čas nastajajo novi poklici. Nihče ne more zagotovo vedeti, kako bo čez dvajset let – pogledjmo samo poklice, kot so strokovnjaki za spletno analitiko, razvijalci mobilnih aplikacij ali učitelji zumbé, o katerih pred leti nismo niti slišali. Zaradi trenutnih trendov bo tako bolj kot poklic, ki si ga bo naša mladež uradno pridobila po končanem šolanju, pomembno, katerega znanja, veščine in spretnosti bodo osvojili. To je namreč tisti trajni kapital, ki jim ga nihče ne more vzeti in ki ga bodo vse življenje, če bodo to želeli, tudi nadgrajevali. Ta trud bodo zagotovo znali prepoznati in nagraditi tudi bodoči delodajalci.

Pred našimi šolarji so torej meseci v znamenju pomembnih odločitev – starši, bodimo pazljivi, da jih pri sprejetju njihove odločitve ne »preglasimo« preveč. Dajmo jim možnost svobodne izbire, časa za premislek je še nekaj. K lažji odločitvi bo zagotovo pripomogel obisk informativnega dneva na kateri od izbranih srednjih šol. Bodoči dijaki, tam čim več spraujte, glede izkušenj pa predvsem prislunite starejšim dijakom, ki vam bodo z veseljem povedali, kaj je tisto, kar je na njihovi šoli najbolj »kul«.

Na katero srednjo šolo naj se vpišem?

VSE INFORMACIJE O VPISU NA SREDNJE ŠOLE KMALU NA delo.si